

ผลของโปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อความมั่นใจ
ในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชาย

ศิริัญญา ชมขุนทด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ศิริธัญญา ชมขุนทด ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)
.....
..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ ละกำป็น)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรนภา หอมสินธุ์)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์)
..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรรณิ เตียวอิศรศ)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....
..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์)
วันที่ 22 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2556

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
จากมหาวิทยาลัยบูรพาครั้งที่ 2 ปีการศึกษา 2556

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรณา หอมสินธุ์อาจารย์ที่ปรึกษาหลักผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษาแนะนำ และให้กำลังใจ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุณีย์ละก้านประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นุจิ ไชยมงคลผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัยและผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี ลีลัคนาวีระ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือให้มีคุณภาพอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขตที่ 5 จังหวัดนครราชสีมา ผู้อำนวยการโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างทุกคน รวมทั้งผู้อำนวยการ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลวังโป่งและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการศึกษาวิจัย จนทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายนี้ขอขอบคุณทุกกำลังใจจากบุคคลอันเป็นที่รักยิ่งที่กรุณาช่วยเหลือให้ความรักและเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้วิจัยคุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญู กตเวทิตาแด่ บพกาวิ บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ผู้วิจัยได้พบความสำเร็จในครั้งนี้

ศิริกัญญา ชมขุนทด

52920220: สาขาวิชา: การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน; พย. ม. (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คำสำคัญ: การสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตน/ นักเรียนประถมศึกษาชาย/ การมีส่วนร่วมของครอบครัว/ สูบบุหรี่

ศิริยุญา ชมขุนทด: ผลของโปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชาย (EFFECTS OF SELF- EFFICACY ENHANCEMENT AND FAMILY PARTICIPATION ON SMOKING REFUSAL SELF- EFFICACY AND INTENTION TO NOT SMOKING OF MALE PRIMARY SCHOOL STUDENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: พรนภา หอมสินธุ์, Ph. D., รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, Ph. D. 78 หน้า ปี พ.ศ. 2556

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลองมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนชายที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมาเขต 5 แบ่งเป็น กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน โดยกลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัว นาน 4 สัปดาห์ ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดของ Bandura (1997) และ Friedman (1997) ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามปกติ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi - square test, Paired t - test และ Independent t - test

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ภายหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 4.022$, $p - \text{value} = .001$; $t = 3.053$, $p - \text{value} = .007$ ตามลำดับ) และกลุ่มทดลองมีความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 4.233$, $p - \text{value} < .001$; $t = 3.341$, $p - \text{value} = .002$ ตามลำดับ)

ผลการศึกษาเป็นประโยชน์แก่พยาบาล ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการนำโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้วัยรุ่นชายตอนต้นมีความรู้ มีทักษะ เกิดความมั่นใจและตั้งใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่ ซึ่งนำไปสู่การป้องกันพฤติกรรมกาสูบหรืออย่างมีประสิทธิภาพของวัยรุ่นไทย

52920220: MAJOR: COMMUNITY NURSING PRACTITIONER; M. N. S.

(COMMUNITY NURSING PRACTITIONER)

KEYWORDS: SELF- EFFICACY/ MALE PRIMARY SCHOOL STUDENTS/ FAMILY PARTICIPATION/ SMOKING

SIRINYA CHOMEKHUNTHOD: EFFECTS OF SELF- EFFICACY ENHANCEMENT AND FAMILY PARTICIPATION ON SMOKING REFUSAL SELF- EFFICACY AND INTENTION TO NOT SMOKING OF MALE PRIMARY SCHOOL STUDENTS. ADVISORY COMMITTEE: PORNNAPA HOM SIN, Ph. D., RUNGRAT SRISURIYAWET, Ph. D., 78 P. 2013.

This study was a quasi - experimental study with nonequivalent control group pretest posttest design. The purpose of this study was to evaluate the effects of a self-efficacy enhancement and family participation program on smoking refusal self- efficacy and intention to not smoking. The participants were male primary school students who were studying in Pratomsuksa 5 - 6, Nakhonratchasima Educational Service Area Office 5. They were divided into experimental and control groups of 20 people each. The experimental group participated in self- efficacy enhancement and family participation program. The program with a period of 4 weeks was developed based on the concept of Bandura (1997) and Friedman (1997). The control group participated in the basic core curriculum. Data were collected by self-administered questionnaires. Statistical analysis was performed using percentage, mean, standard deviation, chi - square test, paired t - test and independent t - test.

The findings revealed that the experimental group had the higher refusal self- efficacy and intention to not smoking, compared to those in pre-experiment significantly at the level of .05 ($t = 4.022$, $p - \text{value} = .001$; $t = 3.053$, $p - \text{value} = .007$). The experimental group had the higher refusal self- efficacy and intention to not smoking to those in control group significantly at the level of .05 ($t = 4.233$, $p - \text{value} = < .001$; $t = 3.341$, $p - \text{value} = .002$).

The study is useful for nurses, teachers and those involved to apply the activities for enhancing the knowledge, skill, refusal self- efficacy and intention to not smoking of early adolescents. These lead to effectively smoking prevention among Thai male adolescents.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัยและเหตุผลสนับสนุน	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของวัยรุ่นและพัฒนาการของวัยรุ่นตอนต้น	9
สารประกอบในบุหรืและผลกระทบต่อสุขภาพ	14
ปัจจัยที่มีผลต่อการสูบบุหรืของวัยรุ่น	18
ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตน (Self- efficacy Theory).....	21
แนวคิดการมีส่วนร่วมของครอบครัว	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
แบบแผนการทดลอง.....	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
ขนาดกลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	32
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย	35
การทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	39
4 ผลการวิจัย	40
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และ ความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชายก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัว	44
ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และ ความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาชายที่เข้าร่วม โปรแกรม สร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัว และนักเรียนชั้น ประถมศึกษาชายที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม.....	45
5 สรุปและอภิปรายผล	46
สรุปผลการวิจัย.....	46
อภิปรายผลการวิจัย.....	47
ข้อเสนอแนะ.....	50
บรรณานุกรม	53
ภาคผนวก.....	62
ภาคผนวก ก	63
ภาคผนวก ข	65
ภาคผนวก ค	70
ประวัติย่อของผู้วิจัย	78

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัว.....	32
2 การเปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามข้อมูลทั่วไป ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	41
3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจ ไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชาย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง.....	43
4 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจ ไม่สูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชายในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเข้าร่วม โปรแกรมสร้างเสริมสมรรถนะแห่งตนและการมีส่วนร่วมของครอบครัว.....	44
5 การเปรียบเทียบความมั่นใจในการหลีกเลี่ยงการสูบบุหรี่และความตั้งใจไม่สูบบุหรี่ ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาชายที่เข้าร่วมโปรแกรมและไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรม.....	45

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	8
2 ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองกับความคาดหวังผล ที่จะเกิดขึ้น.....	21
3 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความสามารถของตนเองและความคาดหวังผล ที่จะเกิดขึ้น.....	22
4 ขั้นตอนการทดลอง	38